

Monika Marcinkowska

Uniwersytet Łódzki

ZOBOWIĄZANIA JAKO ELEMENT FUNDUSZY WŁASNYCH BANKU

Streszczenie: Opracowanie wymienia rodzaje zobowiązań, które mogą zostać zakwalifikowane jako element funduszy własnych banku. Przedstawia dane empiryczne dotyczące wykorzystania tego instrumentu i omawia zalety i wady tego rozwiązania.

Słowa kluczowe: bank, fundusze własne, kapitał hybrydowy.

1. Wstęp

Na działalność banków nałożonych jest wiele ograniczeń regulacyjnych; ich celem jest zapewnienie bezpiecznego funkcjonowania tych instytucji i zachowanie stabilności systemu finansowego. Do podstawowych norm ostrożnościowych należą wymogi kapitałowe. Dotyczą one zarówno minimalnych wymogów odnośnie do bezwzględnej wartości zgromadzonego kapitału, jak i norm adekwatności kapitałowej stawiających wymogi kapitałowe w odniesieniu do ponoszonego przez bank ryzyka (współczynnik wypłacalności). W tym drugim przypadku regulacje odwołują się do szerszej kategorii funduszy własnych uwzględniających nie tylko pozycje kapitałów własnych (i określonych pomniejszeń), ale także dodatkowe elementy, jakimi są niektóre zobowiązania (np. zaciągnięte pożyczki, wyemitowane obligacje).

Celem niniejszego opracowania jest prezentacja owych zobowiązań, analiza korzystania z tych instrumentów i ocena tych rozwiązań.

2. Definicja funduszy własnych banku

Kapitał regulacyjny określony w Nowej Umowie Kapitałowej obejmuje trzy kategorie [BCBS... 2006]. W Polsce stosowane jest określenie „fundusze własne”¹. Ogólną ich definicję zawiera Prawo bankowe, a uzupełniają ją uchwały 381/2008 i 314/2009 KNF.

Fundusze własne banku obejmują fundusze podstawowe oraz fundusze uzupełniające. Fundusze podstawowe banku obejmują: fundusze zasadnicze, pozycje

---

¹ Dla odróżnienia od kategorii kapitałów własnych stosowanej w prawie bilansowym i w prawie spółek.

dotatkowe i pomniejszenia funduszy własnych podstawowych. Fundusze uzupełniające banku tworzą: kapitał z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych, dodatkowe pozycje, inne pozycje określone przez KNF, pomniejszenia funduszy uzupełniających.

W liczniku współczynnika wypłacalności – poza dwiema warstwami funduszy własnych – występuje jeszcze kapitał krótkoterminowy.

3. Zobowiązania w funduszach własnych banku

3.1. Kryteria kwalifikacji

W literaturze wskazuje się funkcje pełnione przez kapitał w banku: założycielską, finansową, zabezpieczającą, tworzenia zaufania do banku, absorbowania strat, ograniczającą skalę transakcji, właścicielską, bazy do podziału zysku [Jaworski 2000, s. 225; Büschgen 1997, s. 119]. Najmocniej akcentuje się funkcję zabezpieczającą i absorbowania strat. Podstawową rolą kapitałów własnych banku jest bowiem zabezpieczenie jego wypłacalności – nie posiadając kapitału własnego, bank zbankrutowałby przy pierwszej zlotówce strat niepokrytej rezerwami [Marcinkowska 2003, s. 297].

Uwzględniając rozwój inżynierii finansowej oraz specyfikę niektórych instrumentów hybrydowych, dopuszczono zaliczanie na poczet funduszy własnych niektórych zobowiązań. Dotyczy to instrumentów długoterminowych, których konstrukcja powoduje, że pożyczkodawcy ponoszą ryzyko niemal takie samo jak właściciele banku.

Oceniając zobowiązania w kontekście funduszy własnych i planów kapitałowych banków, należy zatem zwrócić szczególną uwagę na stabilność tych funduszy oraz możliwość szybkiego pozyskania dodatkowych źródeł kapitału w przypadku planowania rozwoju działalności lub zagrożenia obniżenia wypłacalności.

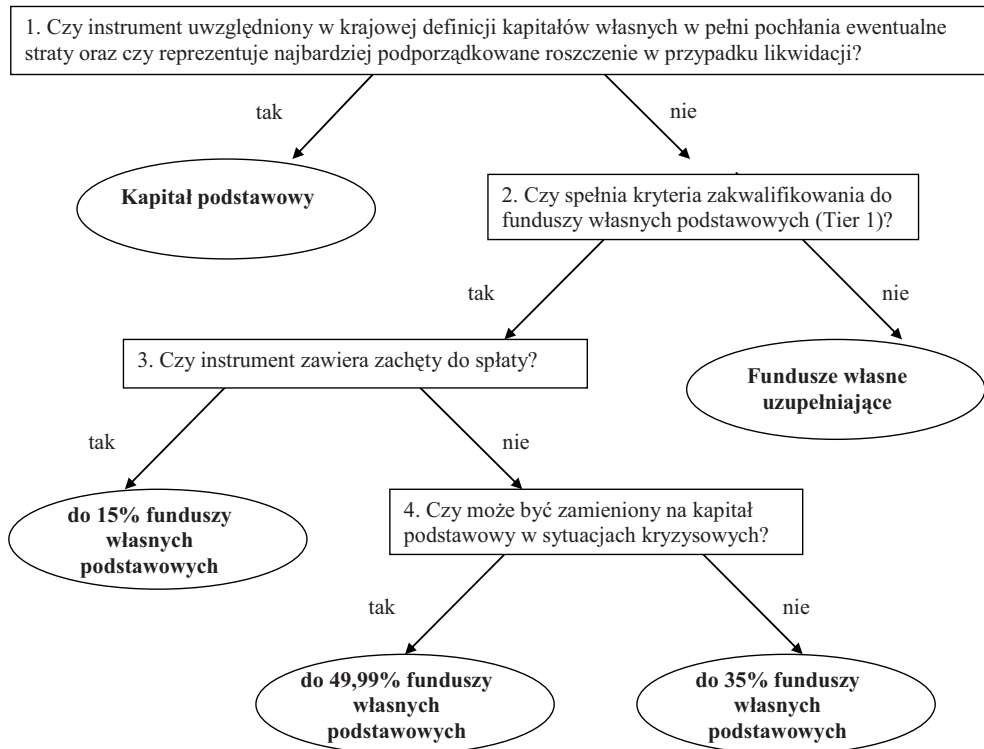
W 2008 r. zaproponowano nowelizację dyrektywy CRD. Zmiany uwzględniają m.in. doprecyzowanie kryteriów pozwalających na ocenę, czy i w jakim zakresie kapitał hybrydowy może zostać zaliczony do funduszy własnych banku². Kluczowe znaczenie w uznawaniu elementów kapitału regulacyjnego mają trzy kryteria dotyczące [Proposal... 2008]:

- absorpcji strat – instrument musi być w stanie pochłaniać straty zarówno w warunkach kontynuacji działalności podmiotu, jak i w przypadku jego likwidacji, a także w miarę potrzeb stanowić wsparcie dla funduszy deponentów;

---

² Przepisy te odzwierciedlają wyniki prac prowadzonych przez Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego oraz Komitet Europejskich Organów Nadzoru Bankowego.

- elastyczności płatności – instrument musi mieć cechy pozwalające na niekumulujące się odroczenie lub anulowanie płatności kuponów lub dywidend w okresach trudności,
  - trwałości – instrument musi być stale dostępny, aby nie było wątpliwości, że może wesprzeć deponentów i innych wierzycieli w okresach trudności.
- Schemat decyzyjny kwalifikacji instrumentów finansowych do funduszy własnych banku przedstawia rys. 1.

Rys. 1. Ustalenie, czy instrument spełnia kryteria zakwalifikowania do funduszy własnych

Źródło: [EC... 2008].

3.2. Polskie regulacje

Prawo bankowe przewiduje możliwość określenia przez KNF innych pozycji bilansu banku, które stanowią dodatkowe pozycje **funduszy podstawowych**. Delegacja ta została wykonana uchwałą nr 314/2009 KNF; wskazuje ona zobowiązania banku, które mogą zostać zaliczone do funduszy podstawowych (za zgodą KNF): obligacje zamienne i obligacje długoterminowe. Mogą one stanowić do $\frac{1}{2}$ funduszy podstawowych banku.

Obligacje zamienne to obligacje³ uprawniające do objęcia akcji emitowanych przez spółkę w zamian za te obligacje, o terminie wykupu nie krótszym niż 5 lat od daty zamknięcia emisji. Mogą być zaliczone do funduszy podstawowych, jeżeli:

- nie przyznają obligatariuszowi prawa do wcześniejszego wykupu;
- w razie upadłości/likwidacji banku będącego emitentem przed zamianą na akcje roszczenia obligatariuszy zaspokajane są w ostatniej kolejności;
- zamiana na akcje nastąpi od 1 roku do 5 lat od daty zamknięcia emisji;
- łączna wysokość oprocentowania obligacji do dnia dokonania zamiany na akcje nie przekroczy 40% wartości nominalnej obligacji;
- oprocentowanie obligacji wypłacane jest z dołu i pierwsza wypłata nie może nastąpić przed upływem 3 miesięcy od daty zamknięcia emisji;
- propozycja nabycia obligacji zostaje skierowana do dotychczasowych akcjonariuszy; innym adresatom proponuje się nabycie obligacji, jeżeli akcjonariusze nie skorzystają z oferty;
- jeśli nastąpi istotne pogorszenie sytuacji finansowej banku, to przyznają bankowi będącemu emitentem prawo do: wstrzymania lub odroczenia wypłaty oprocentowania; dokonania zamiany na akcje przed terminem przewidywanym w warunkach emisji;
- jeśli uzyskane ze sprzedaży obligacji środki przewyższają wartość nominalną akcji, na jakie zostaną zamienione, to nadwyżka środków zostanie zaliczona na kapitał zapasowy;
- wyemitowane są w PLN, EUR, USD lub CHF.

Obligacje zamienne mogą stanowić maksymalnie 1/2 funduszy podstawowych.

Obligacje długoterminowe to obligacje o terminie wykupu od 10 do 30 lat, które emitent będący bankiem może wykupić, a które obligatariuszowi przyznają prawo wyłącznie do otrzymywania oprocentowania. Mogą być zaliczone do funduszy podstawowych, jeżeli:

- ich wykup przed terminem jest możliwy jedynie za zgodą KNF: nie wcześniej niż po upływie 10 lat od daty zamknięcia emisji, jeżeli przemawia za tym szczególny interes ekonomiczny banku, nie spowoduje to istotnego pogorszenia sytuacji finansowej banku;
- przyznają bankowi będącemu emitentem prawo wstrzymania lub odroczenia wypłaty oprocentowania, jeżeli nastąpi istotne pogorszenie jego sytuacji finansowej;
- w razie upadłości/likwidacji banku będącego emitentem roszczenia obligatariuszy zaspokajane są w ostatniej kolejności;
- wyemitowane są PLN, EUR, USD lub CHF.

Obligacje długoterminowe mogą stanowić do 35% funduszy podstawowych banku, przy czym w ostatnich 10 latach przed terminem wykupu wartość tych pozy-

---

³ Zgodnie z ustawą o obligacjach obligacja jest papierem wartościowym emitowanym w serii, w którym emitent stwierdza, że jest dłużnikiem właściciela obligacji (obligatariusza) i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia.

cji jest pomniejszana na koniec każdego roku o 10% kwoty zaliczonej do funduszy podstawowych.

Regulacje umożliwiające zaliczenie wymienionych rodzajów obligacji do funduszy własnych banków są nowymi normami w polskim prawie. Są one odpowiedzią KNF na obserwowane trudności w dostępie do kapitału. Jak podkreśla Komisja, dzięki tym regulacjom możliwe będzie [UKNF... 2009]:

- wsparcie stabilności bazy kapitałowej,
- rozszerzenie listy instrumentów zasilania bazy kapitałowej poprzez rozwiązania niezwiązane bezpośrednio z funkcjami właścicielskimi i zapewniające stały dochód,
- ograniczenie konieczności „rozwadniania” akcji,
- zwiększenie kapitałów banku, które powinno podtrzymać akcję kredytową, a także przyczynić się do jej wzrostu.

Prawo bankowe przewiduje możliwość określenia przez Komisję Nadzoru Finansowego innych pozycji bilansu banku, które stanowią dodatkowe pozycje **funduszy uzupełniających**. Delegacja ta została wykonana uchwałą nr 381/2008 KNF umożliwiającą zaliczenie do dodatkowych pozycji funduszy uzupełniających m.in. zobowiązań podporządkowanych oraz zobowiązań z tytułu papierów wartościowych o nieokreślonym terminie wymagalności i innych instrumentów o podobnym charakterze.

Zobowiązania podporządkowane są zobowiązaniami z tytułu przyjęcia przez bank środków pieniężnych spełniających zgodnie z umową następujące warunki:

- środki pieniężne przyjęto na okres co najmniej 5 lat,
- nie mogą być wycofane z banku przed upływem okresu umowy,
- podlegają zwrotowi w ostatniej kolejności w razie upadłości/likwidacji banku,
- zwrot środków pieniężnych nie jest zabezpieczony przez bank.

Zobowiązania te mogą zostać uwzględnione w rachunku kapitałowym banku w kwocie i na zasadach ustalonych w decyzji KNF⁴. Nie mogą one przewyższać 1/2 funduszy podstawowych⁵.

Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych o nieokreślonym terminie wymagalności mogą zostać zaliczone do funduszy własnych banku, pod warunkiem że:

- nie podlegają one spłacie z inicjatywy wierzyciela bez uprzedniej zgody KNF,
- umowa przyznaje bankowi możliwość odroczenia spłaty odsetek z tytułu tych pozycji,
- w razie upadłości/likwidacji banku środki podlegają zwrotowi w ostatniej kolejności,

---

⁴ Kwota jest pomniejszana na koniec każdego roku w ciągu ostatnich 5 lat trwania umowy o 20%.

⁵ W banku spółdzielczym zobowiązania podporządkowane i dodatkowa kwota odpowiedzialności członków łącznie nie mogą przewyższać 1/2 funduszy podstawowych.

- warunki emisji zapewniają możliwość pokrywania strat kwotą długu wraz z niespłaconymi odsetkami wynikającymi z tych pozycji.

Zobowiązania (pożyczki podporządkowane) mogą być także elementem **kapitału krótkoterminowego** [Uchwała 76/2010...]. Wymaga to spełnienia następujących warunków:

- pożyczka nie została zaliczona do funduszy własnych banku;
- pierwotny termin spłaty wynosi min. 2 lata;
- środki z tytułu pożyczki zostały w pełni wpłacone;
- umowa pożyczki uniemożliwia: spłatę pożyczki przed umownym terminem bez zgody KNF, w innych okolicznościach niż likwidacja/upadłość banku, spłatę kapitału i odsetek, gdyby miało to spowodować naruszenie wypełnienia normy adekwatności kapitałowej;
- kwota otrzymanych pożyczek podporządkowanych nie przekracza 150% kwoty, o jaką fundusze podstawowe przewyższają wyższą z kwot:
  - 1/2 wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
  - różnica wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego i funduszy uzupełniających.

4. Zobowiązania w funduszach własnych – praktyka banków

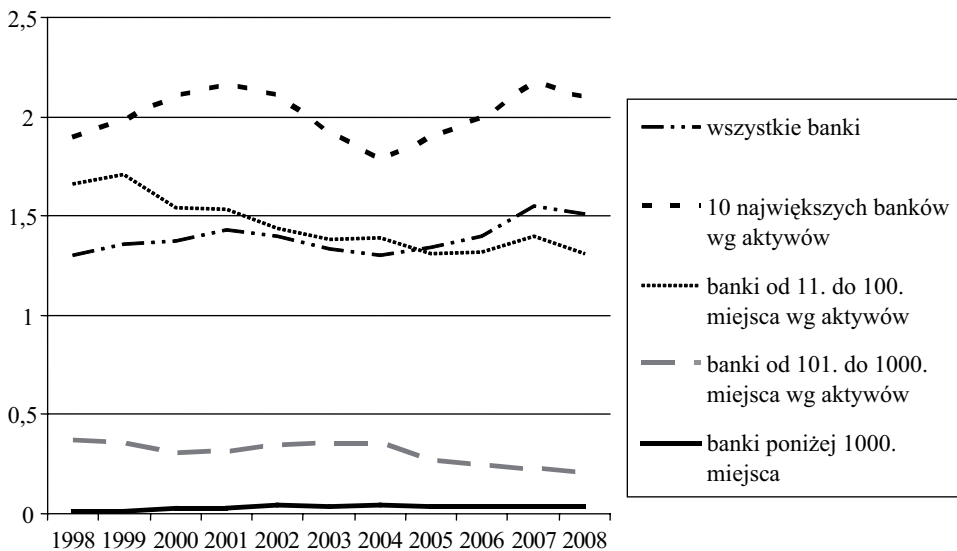
Pogłębiona analiza zobowiązań zaliczanych do funduszy własnych banków jest utrudniona. Pierwszym tego powodem są różnice w definicjach i klasyfikacji instrumentów finansowych. Drugi powód to różnice w wymogach sprawozdawczych. Nie jest zatem możliwe dokonanie pełnej analizy porównawczej.

Poniżej przedstawione zostaną dane dotyczące zobowiązań podporządkowanych – w ich przypadku najłatwiej o konsensus regulacyjny, a ponadto ta kategoria długu ma najistotniejsze znaczenie wśród innych zobowiązań stanowiących element funduszy własnych.

4.1. Dane światowe

Zobowiązania podporządkowane są emitowane głównie przez duże banki. Przykładowo w Unii Europejskiej roczna liczba emisji zobowiązań podporządkowanych wynosi kilkaset, ale pomimo niewielkiej liczby emisji banki emitujące takie zobowiązania reprezentują ponad 1/2 aktywów sektora bankowego UE [ECB... 2005]. Podobną zależność obserwuje się w USA, gdzie średni udział zobowiązań podporządkowanych w pasywach banków wynosi ok. 1,5%, przy czym w 10 największych bankach odsetek ten wynosi powyżej 2%, a w najmniejszych bankach – niewiele powyżej zera (rys. 2) [Bech, Rice 2009]⁶.

⁶ Zwykle zobowiązania podporządkowane nie przekraczają kilku procent pasywów; w ekstremalnych przypadkach odnotowano poziom kilkunastoprocentowy (np. Banque Federale des Banques Populaires), a nawet powyżej 20% (np. Credit Commercial de France) [BCBS... 2003].

Rys. 2. Udział zobowiązań podporządkowanych w pasywach amerykańskich banków komercyjnych
 Źródło: opracowanie własne na podstawie [Bech, Rice 2009].

Według badań przeprowadzonych przez BIS [BCBS... 2003] zobowiązania podporządkowane zaciągane są zazwyczaj jako dług o stałym oprocentowaniu (powyżej 80% emisji). Wśród długu o stałym oprocentowaniu najczęściej wykorzystywanymi instrumentami są: obligacje zerokuponowe, obligacje zamienne (na oprocentowanie zmienne, na akcje zwykłe), warranty; wśród zobowiązań o zmiennym oprocentowaniu: dług rozszerzalny, obligacje zamienne (na oprocentowanie stałe, na akcje uprzywilejowane). Emisje kierowane są zwykle na rynek krajowy. Dominującymi walutami są euro i dolar. Emisje publiczne stanowią poniżej połowy liczby emisji i ponad 2/3 ich wartości wartościowym. Zobowiązania podporządkowane są najczęściej emitowane na okres 5-10 lat (niemal 1/2 emisji) lub 10-15 lat (ponad 1/3); ok. 5% emisji dotyczy zobowiązań wiecznych. Potwierdza się hipoteza, że zobowiązania te są domeną największych banków – koncentracja emisji jest bardzo duża: dług podporządkowany trzech największych emitentów stanowi ponad 1/2 liczby wszystkich emisji i ponad 2/3 ich wartości; dla 10 głównych emitentów proporcje wynoszą odpowiednio 75 i 88%⁷ (obserwuje się znaczne zróżnicowanie tych wielkości w poszczególnych krajach⁸).

⁷ Do banków o największej liczbie emisji należą: Bank of America, Citigroup, JP Morgan Chase, Mizuho, DZ Bank, CSG; do banków o największej wartości emisji zalicza się: Bank of America, Royal Bank of Scotland, JP Morgan Chase, Mizuho, Barclays, HBOS, CSG, HSBC.

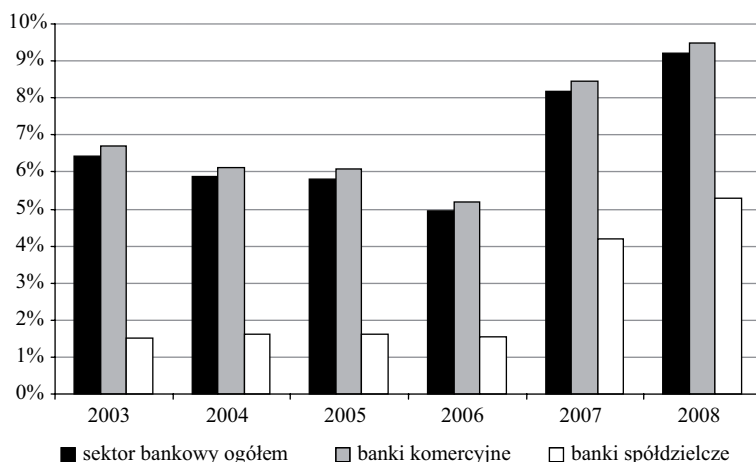
⁸ Najniższa koncentracja występuje w Niemczech, najwyższa – w Holandii, Belgii i Szwajcarii.

Zobowiązania podporządkowane obciążone są wyższym ryzykiem⁹, agencje ratingowe przyznają im więc niższe oceny¹⁰. Zobowiązania te są zatem droższe niż inne typy długu. Spread CDS-ów dotyczących zobowiązań podporządkowanych jest 2-, a nawet 3-krotnie wyższy niż w przypadku zobowiązań uprzywilejowanych¹¹ [BIS... 2009; ECB... 2009c].

Należy też zwrócić uwagę na fakt, że zawirowania na rynkach finansowych i kryzys finansowy spowodowały nie tylko wzrost kosztów funduszy, ale także trudności w ich pozyskaniu przez banki. Sytuacja zaczęła się poprawiać po uruchomieniu rządowych planów pomocowych; wraz z polepszaniem się wyników finansowych banków i stabilizowaniem się rynków finansowych poprawia się także perspektywa dostępności tych źródeł kapitału [ECB... 2009a].

4.2. Banki polskie

Zobowiązania podporządkowane nie mają dużego udziału w bilansach polskich banków (ok. 1% w bankach komercyjnych i 0,5% w bankach spółdzielczych). W ostatnich latach rośnie udział tych instrumentów w funduszach własnych banków (rys. 3).

Rys. 3. Udział zobowiązań podporządkowanych w pozycji *Kapitały i zobowiązania podporządkowane*
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KNB i KNF.

⁹ Stopa odzysku w przypadku długu podporządkowanego jest bardzo niska; zwykle przyjmuje się ją na poziomie 10% (por. [BIS... 2009]). W czasach recesji i kryzysu stopa ta znacznie się zmniejsza (np. dla niektórych islandzkich banków w 2009 r. stopa odzysku dla zobowiązań uprzywilejowanych wynosiła 3%, a dla zobowiązań podporządkowanych: 0,125%) [ECB... 2009b].

¹⁰ Przykładowe ratingi Fitch: BNP Paribas, HSBC, Banco Santander: AA, zob. podporządkowane: AA-; Societe Generale, Credit Agricole, BBVA: AA-, zob. podporządkowane: A+.

¹¹ W roku 2009 światowy kryzys finansowy spowodował wzrost spreadów CDS-ów dotyczący zobowiązań podporządkowanych banków nawet do poziomu powyżej 400 pb (wcześniej wynosił on poniżej 20 pb).

Polityka banków jest bardzo zróżnicowana – niektóre w ogóle nie korzystają z tego instrumentu (np. Pekao SA), inne zaś w znacznym stopniu poprawiają nim swą adekwatność kapitałową (np. BRE Bank¹²).

Zobowiązania te najczęściej przybierają postać pożyczek od właścicieli i obligacji (obejmowanych przez właścicieli lub sprzedawanych w ofercie publicznej); dominują instrumenty oprocentowane według stopy zmiennej.

Niestety jakość ujawnień dokonywanych przez banki jest niska (dotyczy to w szczególności raportów w zakresie III filara NUK), co uniemożliwia sporządzenie dogłębnej analizy. Nie istnieją opracowania dotyczące tej kategorii funduszy banków wykorzystujące dane dostępne dla regulatorów.

5. Zobowiązania jako fundusze własne – za i przeciw

Emitowanie przez banki dłużnych papierów wartościowych podporządkowanych jest podstawowym warunkiem funkcjonowania dyscypliny rynkowej¹³. Aby wesprzeć rozwój dyscypliny rynkowej i realnie uzupełnić nadzór instytucjonalny monitoringiem prywatnym, postuluje się nawet emitowanie przez banki obowiązkowych zobowiązań podporządkowanych (*mandatory subordinated debt*). Propozycja ta zakłada, że banki miałyby obowiązek emitowania zobowiązań podporządkowanych o wartości spełniającej minimalny limit regulacyjny (np. 2-3% sumy aktywów ważonych ryzykiem). Na instrumenty dłużne nałożone byłyby określone wymogi (m.in. musiałyby być przedmiotem obrotu na konkurencyjnym rynku, mieć charakter długoterminowy i być emitowane regularnie) [*Using...* 1999]. Koncepcja ta nie jest pozbawiona wad. Aby bowiem dyscyplina rynkowa mogła efektywnie funkcjonować, nie wystarczy, że bank będzie emitował niezabezpieczony dług – konieczne jest spełnienie wielu warunków¹⁴. Według MFW w krajach o gospodarkach wschodzących nie są spełnione wstępne warunki konieczne dla dyscypliny rynkowej, zatem wysiłki mające na celu wzmocnienie dyscypliny rynkowej powinny się skoncentrować najpierw na rozwoju infrastruktury rynkowej i ogólnego środowiska motywacyjnego [Karacadag, Shrivastava 2000].

Nie brakuje jednak opinii, że korzystanie z instrumentów hybrydowych zmniejsza jakość funduszy własnych. W szczególności w czasach kryzysów postuluje się konieczność spełnienia norm adekwatności kapitałowej przez fundusze własne pod-

---

¹² Współczynnik wypłacalności BRE Banku na koniec 2008 r. wyniósł 10,04%; gdyby nie uwzględniono zobowiązań podporządkowanych, miałby on poziom zaledwie 5,24%.

¹³ Szerzej: [Marcinkowska 2009].

¹⁴ Np.: istnieje możliwość monitorowania aktywów banku; na rynku są niebankowi pośrednicy finansowi chętni zainwestować w zobowiązania podporządkowane; inwestorzy muszą mieć świadomość, że ich inwestycje w instrumenty podporządkowane są obciążone ryzykiem, rynki kapitałowe są na tyle płynne, by przyjąć emisje pierwotne i ułatwić wtórny obrót tymi instrumentami; regulacje dotyczące instytucji finansowych i rynków finansowych są na tyle mocne, by zapewnić niemanipulowanie rynkami.

stawowe (zwłaszcza kapitały zasadnicze) [FSA... 2009]. Rozwodnienie kapitałów instrumentami dłużnymi obniża zdolność banku do absorbowania strat. Takie stanowisko nadzorców podzielają uczestnicy rynków finansowych, czego dowodzą liczne przykłady przedterminowego wykupowania instrumentów dłużnych i hybrydowych i ich zamiany na kapitał podstawowy [Bank of England... 2009].

Rozwiązania wprowadzone w 2009 r. przez KNF – jakkolwiek są skutkiem konwergencji przepisów – idą w przeciwnym kierunku do aktualnych nurtów działań nadzorców w krajach wysoko rozwiniętych. Niepokoić może dodatkowo uzasadnienie rozszerzenia katalogu zobowiązań uznawanych za element funduszy własnych banku (poprawa współczynnika wypłacalności banków) i tłumaczenie, że wpłynie to na stabilizację bazy kapitałowej. Faktyczną jakość i stabilność kapitałów z pewnością zweryfikuje rynek.

Literatura

- Bank of England, *Financial Stability Report no 25*, June 2009.
- BCBS, *International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards*, BIS, Basel, 2006.
- BCBS, *Markets for Bank Subordinated Debt and Equity in Basel Committee Member Countries*, BIS, 2003.
- Bech M.L., Rice T., *Profits and balance sheet developments at US commercial banks in 2008*, „Federal Reserve Bulletin” 2009, vol. 95.
- BIS, *79th Annual Report*, 2009.
- Büschgen H.E., *Przedsiębiorstwo bankowe*, t. 2, Poltext, Warszawa 1997.
- EC, *Public consultation on possible changes to the Capital Requirements Directive*, 2008.
- ECB, *EU banks' funding structures and policies*, 2009a.
- ECB, *Credit Default Swaps and Counterparty Risk*, 2009b.
- ECB, *EU Banking Sector Stability*, 2009c.
- ECB, *Monthly Bulletin*, February 2005.
- Jaworski W.L., *Bankowość. Podstawowe założenia*, Poltext, Warszawa 2000.
- Karacadağ C., Shrivastava A., *The Role of Subordinated Debt in Market Discipline: The Case of Emerging Markets*, IMF Working Paper, WP/00/215, December 2000.
- Marcinkowska M., *Wartość banku*, UŁ, Łódź 2003.
- Marcinkowska M., *Standardy kapitałowe banków*, Regan Press, Gdańsk 2009.
- Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council, amending Directives 2006/48/CE and 2006/49/CE as regards banks affiliated to central institutions, certain own funds items large exposures, supervisory arrangements, and crisis management*, COM(2008) 602/3.
- FSA, *The Turner Review. A regulatory response to the global banking crisis*, March 2009.
- Uchwała nr 760/2010 KNF z dnia 10.03.2010 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (DzUrz KNF nr 2, poz. 11).
- Uchwała nr 381/2008 KNF z dnia 17.12.2008 r. w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszenia o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających (...) (DzUrz KNF nr 8, poz. 35).
- Uchwała nr 314/2009 KNF z dnia 14.10.2009 r. w sprawie innych pozycji bilansu banku, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy podstawowych banku.

UKNF, *Informacja dotycząca uchwały kapitałowej umożliwiającej wzmocnienie funduszy podstawowych banków*, www.knf.gov.pl, 14.10.2009.

Using Subordinated Debt as an Instrument of Market Discipline, Federal Reserve, Staff Study 172, December 1999.

Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach (DzU 2001 nr 120, poz. 1300, ze zm.).

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (DzU 2002 nr 72, poz. 665, ze zm.)

DEBT AS BANK'S OWN FUNDS COMPONENT

Summary: The paper lists types of liabilities which can be qualified as bank's own funds. Empirical data concerning the use of this instrument is presented. Advantages and disadvantages of this issue are discussed.